

EL

EL

EL

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 12.11.2009
COM(2009)630 τελικό

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΟΔΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ ΚΙΟΤΟ

**(απαιτούμενη βάσει του άρθρου 5 της απόφασης 280/2004/ΕΚ του Ευρωπαϊκού
Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για μηχανισμό παρακολούθησης των εκπομπών
αερίων που συμβάλλουν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου στην Κοινότητα και
εφαρμογής του Πρωτοκόλλου του Κιότο)**

{SEC(2009)1581}

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.	ΣΥΝΟΨΗ.....	3
2.	ΣΗΜΕΙΩΘΕΙΣΑ ΠΡΟΟΔΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1990-2007.....	6
2.1.	Τάσεις των εκπομπών θερμοκηπικών αερίων (GHG)	6
2.2.	Κατά κεφαλή εκπομπές και ένταση των εκπομπών θερμοκηπικών αερίων (GHG) το 2007.....	7
2.3.	Εκπομπές θερμοκηπικών αερίων (GHG) το 2007 συγκριτικά προς το 2006	8
2.4.	Εξελίξεις των εκπομπών στους κυρίους οικονομικούς τομείς.....	9
3.	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΠΡΟΟΔΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ ΤΟΥ ΚΙΟΤΟ	12
3.1.	Προβλέψεις από τα κράτη μέλη ⁸	12
3.1.1.	ΕΕ-15.....	12
3.1.2.	ΕΕ-12.....	13
3.1.3.	ΕΕ-27.....	13
3.2.	Η εφαρμογή του ευρωπαϊκού προγράμματος για την αλλαγή του κλίματος (ECCP-ΕΠΑΚ)	17
3.3.	Εφαρμογή του συστήματος εμπορίας εκπομπών της ΕΕ (ΣΕΔΕ της ΕΕ)	18
3.3.1.	Πρώτη περίοδος εμπορίας (2005 - 2007).....	18
3.3.2.	Δεύτερη περίοδος εμπορίας (2008 - 2012)	19
3.3.3.	Αξιοποίηση της κοινής εφαρμογής (JI) και του μηχανισμού καθαρής ανάπτυξης (CDM) εκ μέρους των φορέων εκμετάλλευσης.....	19
3.4.	Προβλεπόμενη αξιοποίηση των μηχανισμών Κιότο εκ μέρους των κυβερνήσεων...	20
3.5.	Προβλεπόμενη αξιοποίηση των καταβοθρών ανθρακούχων εκπομπών	20
4.	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΙΣ ΥΠΟΨΗΦΙΕΣ ΓΙΑ ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΗΝ ΕΕ ΧΩΡΕΣ.....	20

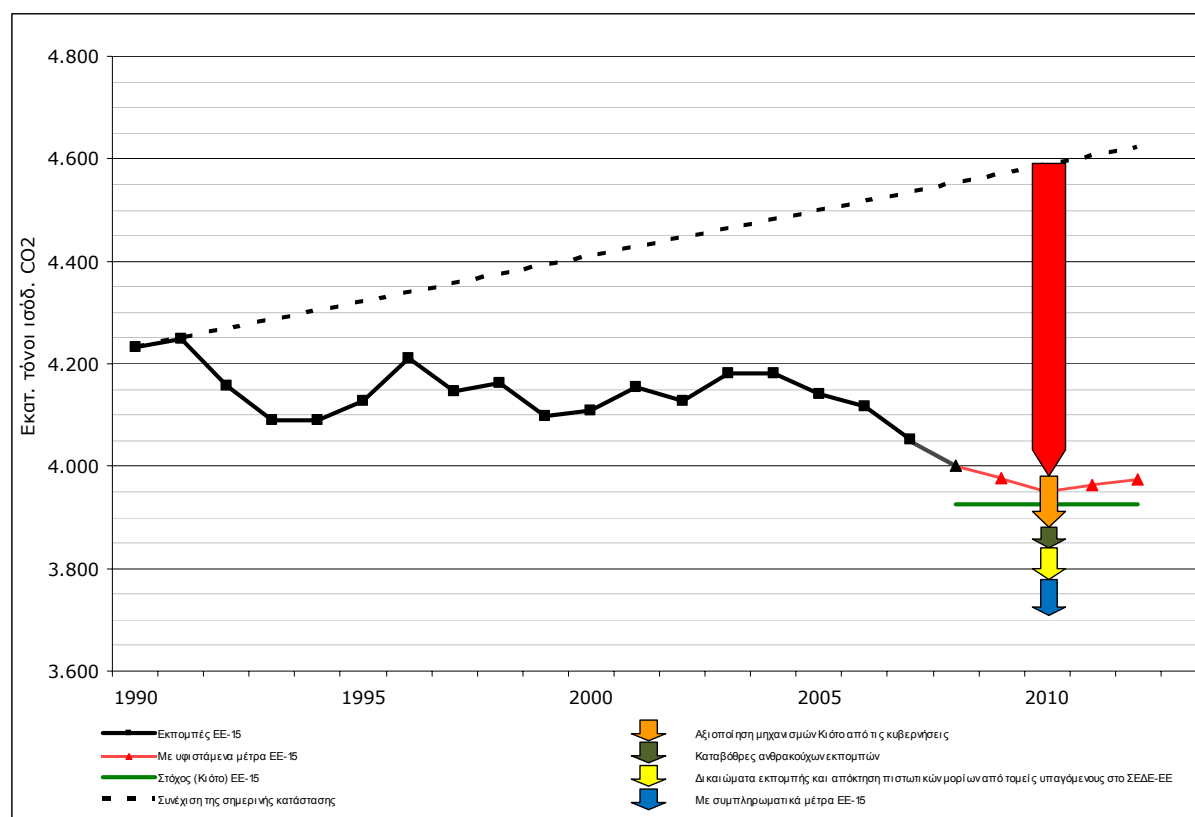
1. ΣΥΝΟΨΗ

Στην πορεία για την επίτευξη του στόχου του Κιότο το διάστημα 2008-2012

Βάσει του Πρωτοκόλλου του Κιότο, η ΕΕ-15 συμφώνησε να μειώσει την περίοδο 2008–2012 τις εκπομπές αερίων που συμβάλλουν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου (θερμοκηπικά αέρια, GHG) κατά 8% σε σύγκριση με τα αντίστοιχα επίπεδα του έτους αναφοράς¹. Σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα δεδομένα της απογραφής του 2007², οι συνολικές εκπομπές GHG στην ΕΕ-15 μειώθηκαν για τρίτο συνεχόμενο έτος και ήταν κατά 5% χαμηλότερες των επιπέδων του έτους αναφοράς, εάν εξαιρεθεί η χρήση γης, η αλλαγή της χρήσης γης και η δασοκομία (LULUCF). Οι εκπομπές GHG στην ΕΕ-15 σημειώνουν φθίνουσα πορεία, ενώ η οικονομική μεγέθυνση είναι σημαντική. Από το 1990 το ΑΕΠ στην ΕΕ-15 έχει αυξηθεί κατά σχεδόν 44%.

Το 2007, οι εκπομπές GHG στην ΕΕ-15 μειώθηκαν κατά 1,6% συγκριτικά προς το 2006, ενώ η οικονομική μεγέθυνση της ΕΕ-15 ανήλθε σε 2,7%. Από τις προβλέψεις (προβολές)³ που εμφανίζονται στο σχήμα 1 προκύπτει ότι η Κοινότητα θα πετύχει τον στόχο Κιότο. Από την εκ των υστέρων εκτίμηση⁴ του αντικτύπου των περιβαλλοντικών πολιτικών στις εκπομπές GHG της ΕΕ-15 μεταξύ 1990 και 2005 προκύπτει ότι οι εκπομπές GHG έχουν μειωθεί κατά 7,6% (περίπου 350 εκατομ. τόνοι ισοδυνάμου CO₂).

Σχήμα 1: Σημειωθείσες και προβλεπόμενες εκπομπές για την ΕΕ-15

Σημείωση: τα ενδεικτικά βέλη βασίζονται στον μέσο όρο 2008-2012 και, κατά συνέπεια, δεν αντιστοιχούν ακριβώς στις προβλεπόμενες για το 2010 τιμές εκπομπών.

Πηγή: Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος, Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Πέντε κράτη μέλη (Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Σουηδία και Ηνωμένο Βασίλειο) έχουν προβλέψει ότι θα επιτύχουν τους εθνικούς στόχους τους για τις εκπομπές εφαρμόζοντας τις ήδη υφιστάμενες πολιτικές και μέτρα κατά την περίοδο δέσμευσης. Εάν ληφθούν υπόψη όλα τα μέτρα - όπου συμπεριλαμβάνονται οι καταβόθρες των ανθρακούχων εκπομπών, η απόκτηση πιστωτικών μορίων από τις κυβερνήσεις και τομείς υπαγόμενους στο ΣΕΔΕ της ΕΕ - προβλέπεται ότι εννέα επιπλέον κράτη μέλη θα επιτύχουν τον οικείο στόχο βάσει του επιμερισμού των βαρών. Επί του παρόντος προβλέπεται ότι ένα μόνο κράτος μέλος (Αυστρία) θα δυσκολευθεί να επιτύχει τη δέσμευση μείωσης των εκπομπών GHG που έχει αναλάβει. Οι προβολές ενδεχομένως να είναι υπερεκτιμημένες, επειδή δεν έχει συνεκτιμηθεί σε αυτές η τρέχουσα οικονομική ύφεση και οι τελευταίες προγνώσεις για την εξέλιξη του ΑΕΠ.

Η μεθοδολογία εκτίμησης του αντικτύπου του ΣΕΔΕ της ΕΕ πρέπει να είναι άρτια και συνεκτική και απαιτούνται περαιτέρω βελτιώσεις· κατά συνέπεια, ο αντίκτυπος του ΣΕΔΕ της ΕΕ που παρουσιάζεται στην παρούσα έκθεση ενδεχομένως να είναι υπερεκτιμημένος.

Στα κράτη μέλη της ΕΕ-15 σημειώνεται ικανοποιητική πρόοδος προς την επίτευξη του στόχου Κιότο και θα επιτευχθεί συλλογικά ο συνολικός στόχος της ΕΕ-15. Σύμφωνα με τις τρέχουσες προβλέψεις αναμένεται ακόμη και υπέρβαση αυτού του στόχου.

Μολονότι οι εκπομπές στα περισσότερα νέα κράτη μέλη υπολογίζεται ότι θα αυξηθούν μεταξύ 2007 και 2010, προβλέπεται ότι εννέα από αυτά, για τα οποία έχουν καθοριστεί στόχοι Κιότο⁵, θα επιτύχουν ή θα υπερβούν τους στόχους Κιότο εφαρμόζοντας αποκλειστικά και μόνο τις ήδη υφιστάμενες εθνικές πολιτικές και μέτρα. Η Σλοβενία προβλέπει ότι θα επιτύχει τον στόχο της εφόσον όλα τα υφιστάμενα και προγραμματιζόμενα μέτρα αποδώσουν τα αναμενόμενα.

Οι συνολικές εκπομπές GHG στα κράτη μέλη της ΕΕ-27 ήταν το 2007 κατά 12,5% χαμηλότερες του επιπέδου του έτους αναφοράς, δίχως τις εκπομπές και την απορρόφηση μέσω LULUCF, και κατά 1,2% χαμηλότερες ως προς το 2006. Η οικονομική μεγέθυνση της ΕΕ-27 το 2007 σε σύγκριση με το 2006 ήταν 2,9%.

Επιπλέον, σύμφωνα με προσωρινά δεδομένα για το 2008⁶, οι εκπομπές από τα κράτη μέλη της ΕΕ-15 μειώθηκαν κατά 1,2%, δηλαδή ήταν κατά 6,2% χαμηλότερες από τα αντίστοιχα επίπεδα του έτους αναφοράς. Οι εκπομπές στα κράτη μέλη της ΕΕ-27 εκτιμάται ότι μειώθηκαν κατά 1,1% το 2008, δηλαδή είναι κατά 13,6% χαμηλότερες από τα αντίστοιχα επίπεδα του έτους αναφοράς. Αυτά τα αριθμητικά στοιχεία απηχούν τα αποτελέσματα τις παγκόσμιας οικονομικής ύφεσης, ενώ τούτο δεν συνέβαινε για τα δεδομένα εκπομπών GHG του 2007.

Νέα μέτρα για την επίτευξη του φιλόδοξου στόχου της ΕΕ το 2020

Τον Δεκέμβριο του 2008 εγκρίθηκε η νομοθετική δέσμη περί κλίματος και ενέργειας που είχε προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή⁷ τον Ιανουάριο του 2008. Για πρώτη φορά θεσπίστηκε σύνολο νομικών πράξεων που προβλέπει ενοποιημένη και φιλόδοξη δέσμη πολιτικών και μέτρων για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής έως το 2020 και εντεύθεν.

Από το 2013 και μετά, η συνολική προσπάθεια της ΕΕ για μείωση των εκπομπών θερμοκηπικών αερίων κατά 20% έως το 2020 σε σύγκριση με το 1990 θα κατανέμεται ως ακολούθως μεταξύ των τομέων που υπάγονται στο ΣΕΔΕ της ΕΕ και εκείνων που δεν υπάγονται σε αυτό: α) μείωση των εκπομπών από τους τομείς που υπάγονται στο ΣΕΔΕ της

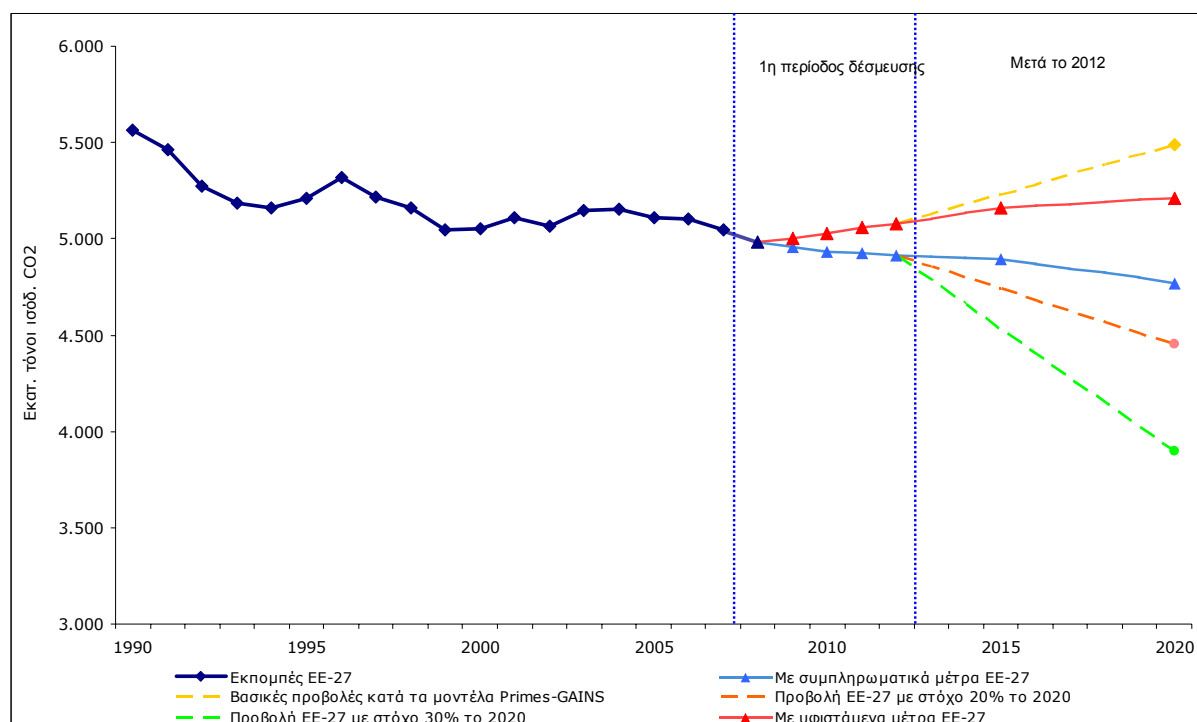
ΕΕ κατά 21% σε σύγκριση προς το 2005· β) μείωση των εκπομπών από τους τομείς που δεν καλύπτονται από το ΣΕΔΕ της ΕΕ κατά 10% περίπου σε σύγκριση με το 2005. Αν συνδυαστούν τα ποσοστά αυτά προκύπτει συνολική μείωση κατά 20% σε σύγκριση με το 1990, η οποία ισοδυναμεί με μείωση κατά 14% σε σύγκριση με το 2005. Απαιτείται μεγαλύτερο ποσοστό μείωσης στους τομείς που υπάγονται στο ΣΕΔΕ της ΕΕ, επειδή είναι οικονομικώς αποδοτικότερη η μείωση των εκπομπών σε αυτούς τους τομείς σε σύγκριση προς τη μείωση σε τομείς που δεν υπάγονται στο σύστημα.

Οι τομείς που δεν υπάγονται στο ΣΕΔΕ της ΕΕ ευθύνονται επί του παρόντος για περίπου το 60% των συνολικών εκπομπών GHG στην ΕΕ. Κατά κανόνα, θα επαφίεται στα κράτη μέλη να χαράζουν και να εφαρμόζουν πολιτικές και μέτρα στους τομείς αυτούς, μολονότι αρκετά μέτρα ευρωπαϊκής κλίμακας σε πεδία όπως τα πρότυπα για την ενεργειακή απόδοση, η μείωση των εκπομπών CO₂ από τα αυτοκίνητα και η διαχείριση των αποβλήτων θα συμβάλουν επίσης στη μείωση των εκπομπών. Για τους εν λόγω τομείς που δεν υπάγονται στο ΣΕΔΕ της ΕΕ καθορίστηκαν μεμονωμένοι στόχοι για κάθε κράτος μέλος, ανάλογα με το επίπεδο του σημερινού και του προβλεπόμενου ΑΕΠ/κεφαλή.

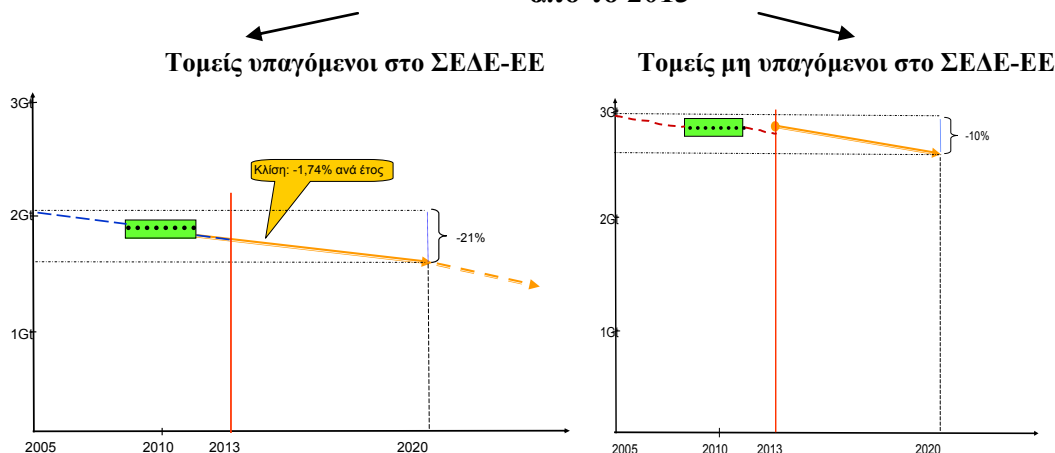
Στο νέο σύνολο μέτρων για το κλίμα και την ενέργεια περιλαμβάνονται επίσης: νομικός δεσμευτικοί στόχοι για την αύξηση του μεριδίου των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο ενεργειακό μείγμα έως το 2020, νέοι κανόνες σχετικά με τη δέσμευση και την αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα, νέοι κανόνες σχετικά με τις περιβαλλοντικές επιδοτήσεις, καθώς και μείωση των εκπομπών CO₂ από τα αυτοκίνητα και βελτιωμένη ποιότητα καυσίμων.

Στο σχήμα 2 απεικονίζεται το σημαντικό χάσμα μεταξύ των προβλέψεων των κρατών μελών το 2020 και των θεσπισμένων στόχων για την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2020 (αντιστοίχως μειώσεις κατά 20% και 30%), το οποίο υποχρεώνει την ΕΕ να ακολουθήσει πορεία πολύ δραστηκότερης μείωσης των εκπομπών μετά το 2012, συγκριτικά με την περίοδο 1990 - 2012. Ανάλογα με τον σήμερα επιδιωκόμενο στόχο, οι μειώσεις των εκπομπών το 2020 πρέπει να ανέλθουν σε 1.000 – 1.500 εκατομ. τόνους ισοδυνάμου CO₂ συγκριτικά προς το σενάριο αναφοράς. Τοιουτοτρόπως υπογραμμίζεται η ανάγκη για την ΕΕ και τα κράτη μέλη να υιοθετήσουν και να εφαρμόσουν το ταχύτερο δυνατό τη νέα νομοθεσία.

Σχήμα 2: Σημειωθείσες και προβλεπόμενες εκπομπές στην ΕΕ-27

από το 2013

Σημείωση: Το γράφημα περιλαμβάνει τις επικαιροποιημένες το 2007 βασικές προβολές κατά τα μοντέλα Primes-GAINS. Τα ανωτέρω γραφήματα για τομείς υπαγόμενους στο ΣΕΔΕ της ΕΕ και τομείς μη υπαγόμενους σε αυτό είναι χονδρικές εκτιμήσεις· τα τελικά αριθμητικά στοιχεία θα είναι διαθέσιμα σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας 2009/29/ΕΚ⁹ και της οδηγίας 406/2009/ΕΚ¹⁰. **Πηγή:** Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος, Ευρωπαϊκή Επιτροπή

2. ΣΗΜΕΙΩΘΕΙΣΑ ΠΡΟΟΔΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1990-2007

2.1. Τάσεις των εκπομπών θερμοκηπικών αερίων (GHG)

Οι συνολικές τάσεις εκπομπών GHG στην Ευρωπαϊκή Ένωση επηρεάζονται έντονα από τις δύο χώρες με το μεγαλύτερο δυναμικό εκπομπών, ήτοι τη Γερμανία και το Ηνωμένο Βασίλειο, που από κοινού ευθύνονται για περίπου το ένα τρίτο των συνολικών εκπομπών GHG στην ΕΕ-27. Τα εν λόγω δύο κράτη μέλη επέτυχαν το 2007 συνολικές μειώσεις των εκπομπών GHG κατά 394 εκατομμύρια τόνους ισοδυνάμου CO₂ σε σύγκριση με το 1990.

Οι κύριοι λόγοι της θετικής αυτής εξέλιξης στη Γερμανία (μείωση των εκπομπών GHG κατά 21% την περίοδο 1990-2007) είναι η οικονομική αναδιάρθρωση των πέντε νέων ομόσπονδων κρατών μετά από την επανένωση της Γερμανίας και η αύξηση της αποδοτικότητας των σταθμών ηλεκτροπαραγωγής και των σταθμών παραγωγής θερμικής ενέργειας, καθώς και η χρήση συνδυασμένης παραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας (ΣΗΘ). Η μείωση των εκπομπών GHG στο Ηνωμένο Βασίλειο (μείωση κατά 17% την περίοδο 1990-2007) οφείλεται, πρωτίστως, στην απελευθέρωση της ενεργειακής αγοράς και στη συνακόλουθη μεταστροφή από το πετρέλαιο και τον γαιάνθρακα στο φυσικό αέριο ως καύσιμο ηλεκτροπαραγωγής, καθώς και στη λήψη μέτρων μείωσης των εκπομπών N₂O για την παραγωγή αδιπικού οξέος.

Η Ιταλία και η Γαλλία είναι, αντιστοίχως, η τρίτη και η τέταρτη χώρα με τις μεγαλύτερες εκπομπές, με μερίδιο 11% καθεμία. Το 2007 οι εκπομπές GHG στην Ιταλία ήταν περίπου κατά 7% υψηλότερες των επιπέδων του 1990. Οι παρατηρούμενες από το 1990 αυξήσεις των εκπομπών GHG στην Ιταλία οφείλονται, πρωτίστως, στις οδικές μεταφορές, την ηλεκτροπαραγωγή και την παραγωγή θερμικής ενέργειας και τη διύλιση πετρελαίου. Το 2007 οι εκπομπές στη Γαλλία ήταν κατά 6% χαμηλότερες των επιπέδων του 1990. Στη Γαλλία, επιτεύχθηκαν μεγάλης κλίμακας μειώσεις των εκπομπών N₂O από την παραγωγή του αδιπικού οξέος, αλλά αυξήθηκαν σημαντικά οι εκπομπές CO₂ από τις οδικές μεταφορές μεταξύ 1990 και 2007.

Η Ισπανία και η Πολωνία είναι η πέμπτη και η έκτη χώρα με τις μεγαλύτερες εκπομπές στην ΕΕ-27, με μερίδια περίπου 9% και 8% αντίστοιχα των συνολικών εκπομπών GHG στην ΕΕ-27. Στην Ισπανία οι εκπομπές αυξήθηκαν κατά 54% μεταξύ 1990 και 2007. Αυτό ως επί το πλείστον οφειλόταν σε αύξηση των εκπομπών από τις οδικές μεταφορές, την ηλεκτροπαραγωγή και την παραγωγή θερμικής ενέργειας και τις μεταποιητικές βιομηχανίες. Στην Πολωνία οι εκπομπές GHG μειώθηκαν κατά 13% μεταξύ 1990 και 2007 (μείωση κατά 29% ως προς το έτος αναφοράς, το οποίο για την Πολωνία είναι το 1988). Οι κύριοι λόγοι μείωσης των εκπομπών στην Πολωνία - καθώς και στα άλλα κράτη μέλη της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης - ήταν η μείωση της ενεργειακής απόδοσης της βαριάς βιομηχανίας και η συνολική αναδιάρθρωση της οικονομίας στα τέλη της δεκαετίας του 1980 και στις αρχές της δεκαετίας του 1990. Αξιοσημείωτη εξαίρεση αποτελούν οι μεταφορές (ιδίως οι οδικές), τομέας όπου παρατηρήθηκε αύξηση των εκπομπών.

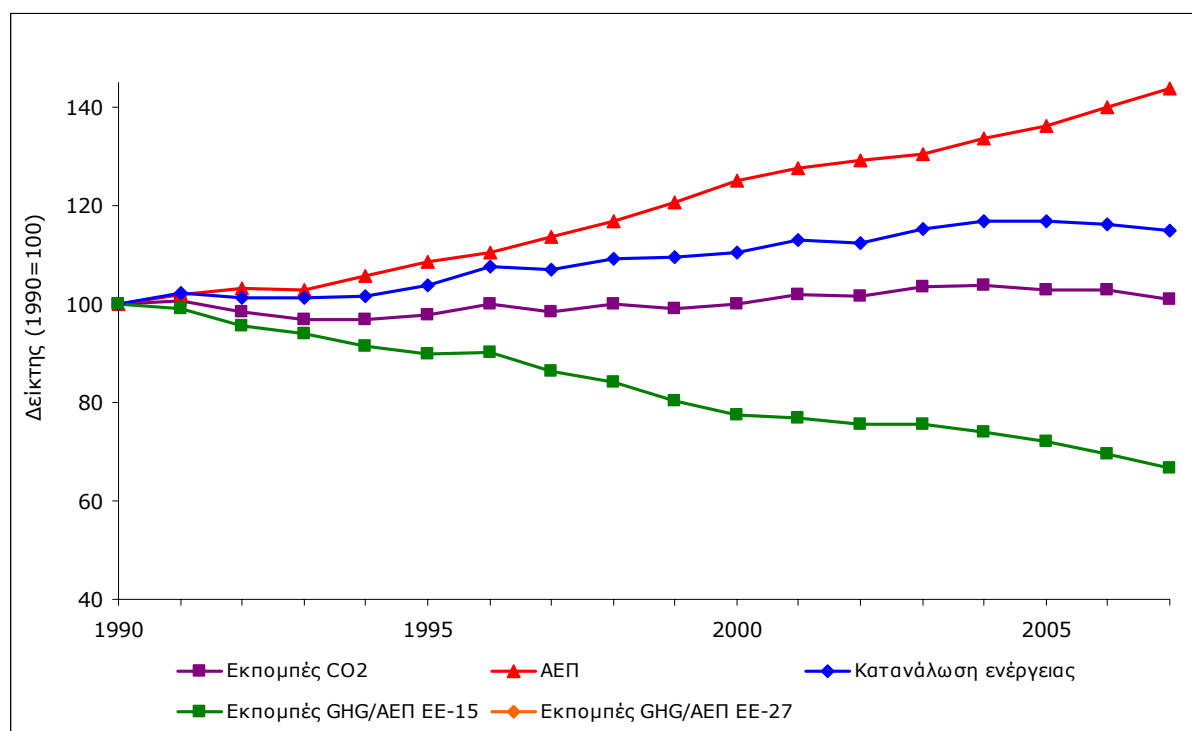
Το 2007, οι εκπομπές GHG σε 8 κράτη μέλη ήταν ανώτερες των επιπέδων του έτους αναφοράς, ενώ στα λοιπά 17 κράτη μέλη ήταν χαμηλότερες των επιπέδων του έτους αναφοράς. Η Κύπρος και η Μάλτα δεν έχουν αναλάβει υποχρεώσεις μείωσης των εκπομπών βάσει του πρωτοκόλλου του Κιότο. Στις χώρες αυτές οι εκπομπές το 2007 ήταν υψηλότερες των επιπέδων του 1990. Οι ποσοστιαίες μεταβολές των εκπομπών GHG από το έτος αναφοράς μέχρι το 2007 κυμαίνονται από μείωση κατά 53,4% (Λετονία) έως αύξηση κατά 52,6% (Ισπανία).

2.2. Κατά κεφαλή εκπομπές και ένταση των εκπομπών θερμοκηπικών αερίων (GHG) το 2007

Η πορεία των εκπομπών τόσο στην ΕΕ-15 όσο και στην ΕΕ-27 είναι φθίνουσα, ενώ είναι σημαντική η οικονομική μεγέθυνση. Τούτο αποτελεί ένδειξη του ότι, από το 1993 στην ΕΕ-15 και από το 1996 στην ΕΕ-27, έχει σχετικώς αποσυνδεθεί η αύξηση των εκπομπών GHG από την αύξηση του ΑΕΠ. Μεταξύ 1990 και 2007, στην ΕΕ-27 το ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 45% ενώ οι εκπομπές μειώθηκαν κατά 9% και στην ΕΕ-15 το ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 44% ενώ οι εκπομπές GHG μειώθηκαν κατά 4%.

Μεταξύ 1990 και 2007 όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ – πλην της Κύπρου, της Πορτογαλίας και της Ισπανίας – μείωσαν σημαντικά τις εκπομπές τους ενώ η οικονομία τους αναπτύχθηκε με υψηλούς ρυθμούς. Υψηλοί ρυθμοί οικονομικής μεγέθυνσης και μείωση των εκπομπών παρατηρήθηκαν ιδιαίτερα στα κράτη μέλη της Κεντρικής και της Ανατολικής Ευρώπης, λόγω της αναμόρφωσης του αναποτελεσματικού μεταποιητικού τομέα που βασίζεται στη βαριά βιομηχανία.

Σχήμα 3: Ένταση GHG για την ΕΕ-15 και την ΕΕ-27, ΑΕΠ, ενεργειακή κατανάλωση και εκπομπές CO₂ στην ΕΕ-15

Το 2007, οι κατά κεφαλή εκπομπές στην ΕΕ-27 ήταν κατά μέσον όρο 10,2 τόνοι ισοδυνάμου CO₂. Στην ΕΕ-15, ο μέσος όρος ήταν 10,3 τόνοι ισοδυνάμου CO₂ κατά κεφαλή, δηλαδή μειώθηκε κατά 0,4 τόνους ισοδυνάμου CO₂ σε σύγκριση με το 2006, ή κατά 1,3 τόνους ισοδυνάμου CO₂ σε σύγκριση με το 1990. Ωστόσο, οι εκπομπές GHG κατά κεφαλή διαφέρουν σημαντικά μεταξύ ευρωπαϊκών χωρών. Οι κατά κεφαλή εκπομπές σχετίζονται με την ενεργειακή ένταση και το ενεργειακό μείγμα κάθε χώρας (βλ. επίσης σχήμα 2 του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής).

Τη δεκαετία του 1990 οι κατά κεφαλή εκπομπές μειώθηκαν σε όλη την ΕΕ. Ωστόσο, μεταξύ 2000 και 2007 ενώ στην ΕΕ-15 μειώθηκαν κατά 5,1%, στην ΕΕ-12 αυξήθηκαν κατά 7,1%. Μεταξύ 1990 και 2007, οι μεγαλύτερες αυξήσεις των κατά κεφαλή εκπομπών GHG σημειώθηκαν στην Ισπανία, την Πορτογαλία, την Κύπρο και τη Μάλτα.

2.3. Εκπομπές θερμοκηπικών αερίων (GHG) το 2007 συγκριτικά προς το 2006

Μεταξύ 2006 και 2007, οι εκπομπές στην ΕΕ-27 μειώθηκαν κατά 59,8 εκατομ. τόνους ισοδυνάμου CO₂ (1,2%), μείωση που οφείλεται σε πτώση κατά 64,0 εκατομ. τόνους ισοδυνάμου CO₂ στην ΕΕ-15 (1,6%) και ελαφρά αύξηση κατά 4,2 εκατομ. τόνους ισοδυνάμου CO₂ στα λοιπά κράτη μέλη (0,6%). Οι εκπομπές GHG μειώθηκαν ή σταθεροποιήθηκαν σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ-15 πλην της Ελλάδας και της Ισπανίας. Οι

εκπομπές αυξήθηκαν στα περισσότερα κράτη μέλη της ΕΕ-12 πλην της Ουγγαρίας, της Πολωνίας, της Ρουμανίας και της Σλοβακικής Δημοκρατίας.

Η Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γαλλία και η Ιταλία συνέβαλαν σημαντικά στη συνολική ελάττωση των εκπομπών GHG (με μειώσεις, αντιστοίχως, 23,9 εκατομ. τόνους ισοδυνάμου CO₂, 11,2 εκατομ. τόνους ισοδυνάμου CO₂, 10,6 εκατομ. τόνους ισοδυνάμου CO₂, 10,2 εκατομ. τόνους ισοδυνάμου CO₂). Οι μειώσεις των εκπομπών οφείλονταν πρωτίστως στη χαμηλότερη κατανάλωση παντός είδους καυσίμου από τα νοικοκυριά και τις υπηρεσίες. Αυτό ήταν αποτέλεσμα των μειωμένων αναγκών θέρμανσης στην Ευρώπη, λόγω του θερμού χειμώνα 2007, σε συνδυασμό με τις υψηλότερες τιμές των καυσίμων. Και οι τέσσερις αυτές χώρες ανέφεραν επίσης σημαντικές μειώσεις των εκπομπών από τη χρήση ενέργειας στις μεταποιητικές βιομηχανίες. Η Γερμανία ανέφερε την υψηλότερη μείωση εκπομπών, η οποία οφειλόταν στον θερμότερο χειμώνα, στον υψηλότερο φόρο προστιθέμενης αξίας και στη δραστική αύξηση των τιμών καυσίμου για τα νοικοκυριά.

Οι μεγαλύτερες αυξήσεις των συνολικών εκπομπών GHG σημειώθηκαν στην Ισπανία (9,3 εκατομ. τόνοι ισοδυνάμου CO₂), την Ελλάδα (3,8 εκατομ. τόνοι ισοδυνάμου CO₂) και τη Βουλγαρία (4,2 εκατομ. τόνοι ισοδυνάμου CO₂). Και στις τρεις χώρες αποφασιστικός παράγοντας είναι οι εκπομπές από την κατανάλωση ηλεκτρικής και θερμικής ενέργειας από το δημόσιο τομέα. Η υψηλότερη σχετική αύξηση των εκπομπών σημειώθηκε στην Εσθονία (2,8 εκατομ. τόνοι ισοδυνάμου CO₂, 15%), που οφειλόταν στην κατά 25% αύξηση της ηλεκτροπαραγωγής από τρεις συμβατικές θερμοηλεκτρικές μονάδες. Στη Λιθουανία (1,9 εκατομ. τόνοι ισοδυνάμου CO₂) και στην Τσεχική Δημοκρατία (1,7 εκατομ. τόνοι ισοδυνάμου CO₂) επίσης καταγράφηκαν αξιοσημείωτες αυξήσεις των συνολικών εκπομπών GHG.

Συνεχίστηκε η αύξηση των εκπομπών από τις οδικές μεταφορές στις περισσότερες χώρες. Οι υψηλότερες αυξήσεις, πέραν των χωρών ΕΕ-15 (ιδίως: Δανία, Ιρλανδία, Ελλάδα), αναφέρθηκαν από τη Σλοβενία, τη Λιθουανία, τη Σλοβακία και τη Λετονία, οφείλονται δε στην αύξηση της κυκλοφορίας. Ελαφρά μειώθηκαν οι εκπομπές από τις οδικές μεταφορές στη Βουλγαρία, τη Γερμανία, τη Γαλλία, το Λουξεμβούργο, τις Κάτω Χώρες και την Πορτογαλία. Το αποτέλεσμα είναι αύξηση των εκπομπών από τις οδικές μεταφορές μόνον κατά 1% στην ΕΕ-27 και σταθεροποίησή τους στην ΕΕ-15. Ωστόσο, θα χρειαστούν συμπληρωματικά μέτρα για να διατηρηθούν υπό έλεγχο οι εκπομπές GHG από τις οδικές μεταφορές τα επόμενα έτη.

Το 2007 συνεχίστηκε η αύξηση των εκπομπών GHG από τις αερομεταφορές και τις ναυτιλιακές δραστηριότητες, συγκεκριμένα κατά 1,8% στην ΕΕ-27. Οι εκπομπές από τους εν λόγω τομείς, που επί του παρόντος δεν περιλαμβάνονται στο Πρωτόκολλο του Κιότο, αυξήθηκαν στην ΕΕ-27 περίπου κατά 1,8 εκατομ. τόνους CO₂ (ναυτιλία) και 3,7 εκατομ. τόνους CO₂ (αερομεταφορές).

2.4. Εξελίξεις των εκπομπών στους κυρίους οικονομικούς τομείς

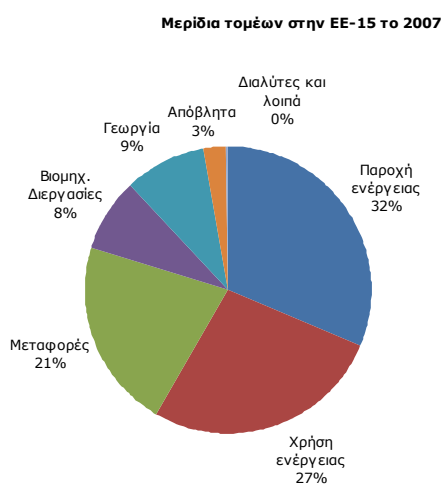
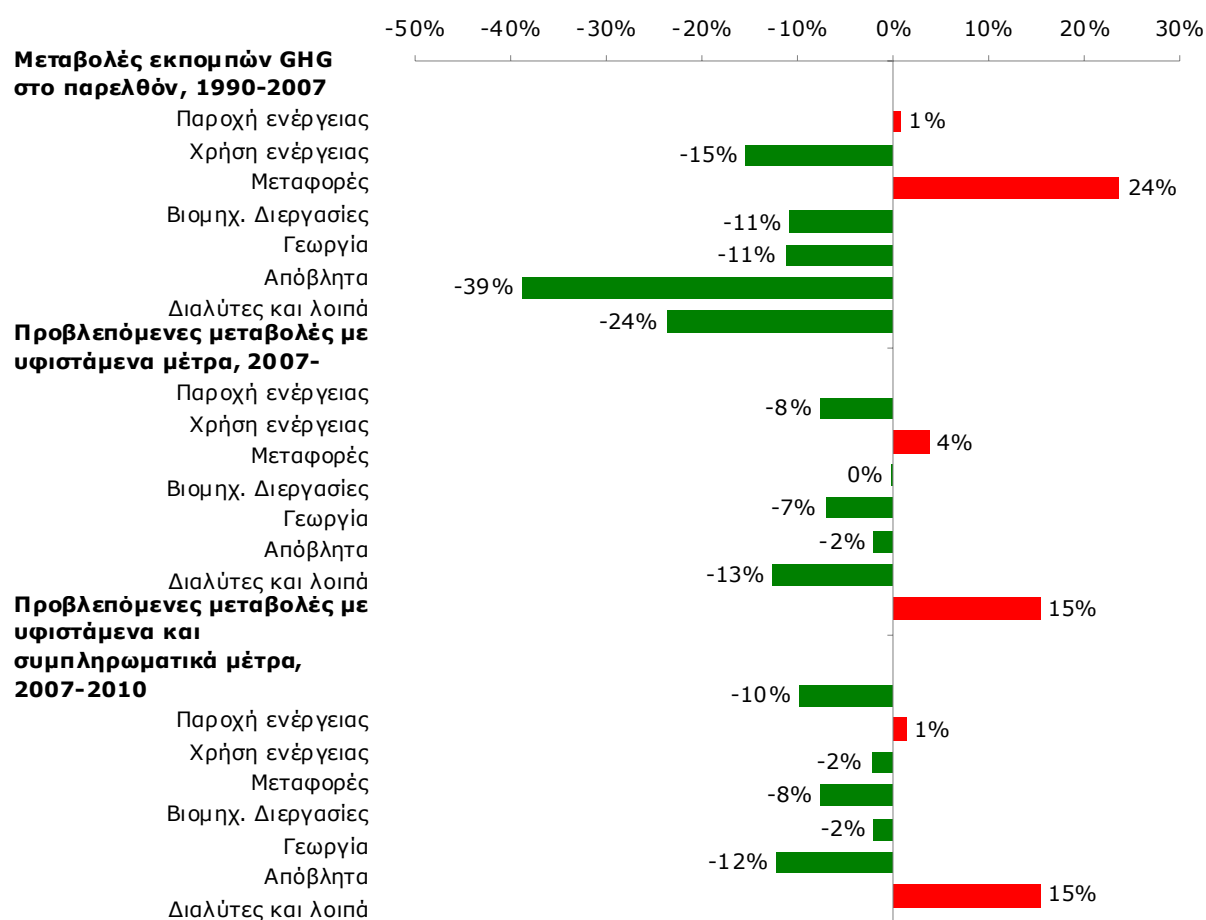
Από το σχήμα 4 εμφανίζεται ότι η ενέργεια (παροχή, χρήση) και οι μεταφορές είναι οι τομείς με τα υψηλότερα μερίδια εκπομπών, δεδομένου ότι το 2007 ευθύνονταν για το 80% των συνολικών εκπομπών στην ΕΕ-15. Οι μεταφορές ευθύνονται για το 21% των συνολικών εκπομπών GHG, η γεωργία για το 9%, οι βιομηχανικές διεργασίες για το 8% και τα απόβλητα για το 3%.

Η μείωση των εκπομπών του τομείς της ενέργειας, της γεωργίας, των βιομηχανικών διεργασιών και των αποβλήτων αντισταθμίστηκε από σημαντικές αυξήσεις στον τομέα των

μεταφορών (για περαιτέρω λεπτομέρειες βλ. επίσης το εσωτερικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής). Συνοπτικά, σε σύγκριση με το 1990 οι εκπομπές στην ΕΕ-15 από:

- την ενέργεια (παροχή και χρήση ενέργειας, εξαιρουμένων των μεταφορών) μειώθηκαν κατά 7%,
- τις μεταφορές αυξήθηκαν κατά 24%,
- τις βιομηχανικές διεργασίες μειώθηκαν 11%, πρωτίστως λόγω των χαμηλότερων εκπομπών από την παραγωγή αδιπικού οξέος και την παραγωγή αλογονανθράκων και εξαφθοριούχου θείου,
- τη γεωργία μειώθηκαν κατά 11%, λόγω της συρρίκνωσης του αριθμού των εκτρεφόμενων μεγάλων ζώων και της μειωμένης χρήσης τεχνητών και φυσικών λιπασμάτων,
- τα απόβλητα μειώθηκαν κατά 39%, λόγω των χαμηλότερων εκπομπών CH₄ από τους υπό διαχείριση χώρους υγειονομικής ταφής αποβλήτων.

Σχήμα 4: Μεταβολές των εκπομπών GHG στην ΕΕ-15 ανά τομέα και μερίδιο κάθε τομέα

Πηγή: Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος

3. ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΠΡΟΟΔΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ ΤΟΥ ΚΙΟΤΟ

3.1. Προβλέψεις από τα κράτη μέλη⁸

Στις προβλέψεις των εκπομπών GHG συμπεριλαμβάνεται η συμβολή του ΣΕΔΕ της ΕΕ. Ωστόσο, η μεθοδολογία που εφαρμόστηκε για την εκτίμηση του αντικτύπου του ΣΕΔΕ της ΕΕ χρειάζεται περαιτέρω βελτίωση. Απαιτούνται άρτιες και συνεκτικές μέθοδοι και παραδοχές για να προβλέπεται ακριβέστερα ο αντίκτυπος του ΣΕΔΕ της ΕΕ. Λαμβάνοντας τούτο υπόψη, το επόμενο έτος θα διερευνηθεί περαιτέρω ο τρόπος για τη βέλτιστη εκτίμηση και πρόγνωση του αντικτύπου του ΣΕΔΕ της ΕΕ και τη βελτίωση των μεθοδολογιών, μέσω αναθεώρησης της απόφασης σχετικά με τον μηχανισμό παρακολούθησης.

3.1.1. ΕΕ-15

Στο σχήμα 5 παρουσιάζονται οι προβλέψεις για τις εκπομπές από τομείς μη υπαγόμενους στο ΣΕΔΕ της ΕΕ και οι εκτιμήσεις για τα χάσματα μεταξύ προβλέψεων εκπομπών και στόχων σε αυτούς τους τομείς. Από τις συγκεντρωτικές προβλέψεις για όλους τους τομείς με βάση τις ήδη υφιστάμενες εγχώριες πολιτικές και μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της συμβολής του ΣΕΔΕ της ΕΕ στις εγχώριες εκπομπές, προκύπτει ότι οι εκπομπές GHG στην ΕΕ-15 θα είναι κατά την περίοδο δέσμευσης 6,9% χαμηλότερες των επιπέδων του έτους αναφοράς (1,1% απόκλιση από τον στόχο Κιότο). Εάν συμπεριληφθούν στους υπολογισμούς και

- (1) η αξιοποίηση των μηχανισμών Κιότο από τις κυβερνήσεις, η οποία αναμένεται να επιφέρει επιπλέον μείωση των εκπομπών κατά 2,2%,
- (2) η συνολική απορρόφηση λόγω των δραστηριοτήτων που προβλέπονται στο άρθρο 3 παράγραφοι 3 και 4 του Πρωτοκόλλου του Κιότο στην ΕΕ-15, η οποία ισοδυναμεί με περαιτέρω μείωση κατά 1,0% και
- (3) η αξιοποίηση από τομείς υπαγόμενους στο ΣΕΔΕ της ΕΕ των δικαιωμάτων εκπομπής και των πιστωτικών μορίων, η οποία ισοδυναμεί με περαιτέρω μείωση κατά 1,4%,

προβλέπεται ότι θα μειωθούν στην ΕΕ-15 οι εκπομπές κατά 8,0% κατά την περίοδο δέσμευσης, υπερβαίνοντας έτσι το στόχο του Κιότο (ελάττωση κατά 8%). Εάν υποτεθεί ότι όλα τα εν λόγω μέτρα αποδώσουν τα αναμενόμενα αποτελέσματα, η προβλεπόμενη συνολική μείωση των εκπομπών GHG κατά την περίοδο δέσμευσης θα μπορούσε να ανέλθει σε 13,1% σε σχέση με το επίπεδο του έτους αναφοράς (συμπεριλαμβανομένης μείωσης 1,6% λόγω των συμπληρωματικών εγχώριων μέτρων).

Δεδομένου, εντούτοις, του φιλόδοξου στόχου της Ευρωπαϊκής Ένωσης που προβλέπει μείωση κατά 20% μέχρι το 2020 σε σύγκριση με το 1990 και προκειμένου να προλειανθεί το έδαφος για την τήρηση του στόχου χωρίς αναταράξεις, είναι επιβεβλημένο τα κράτη μέλη όχι μόνο να εξασφαλίσουν την έγκαιρη επίτευξη μείωσης των εκπομπών βάσει των υφιστάμενων πολιτικών και μέτρων, αλλά και να επιταχύνουν την ανάπτυξη και την πλήρη εφαρμογή των συμπληρωματικών πολιτικών και μέτρων τους.

3.1.2. EE-12

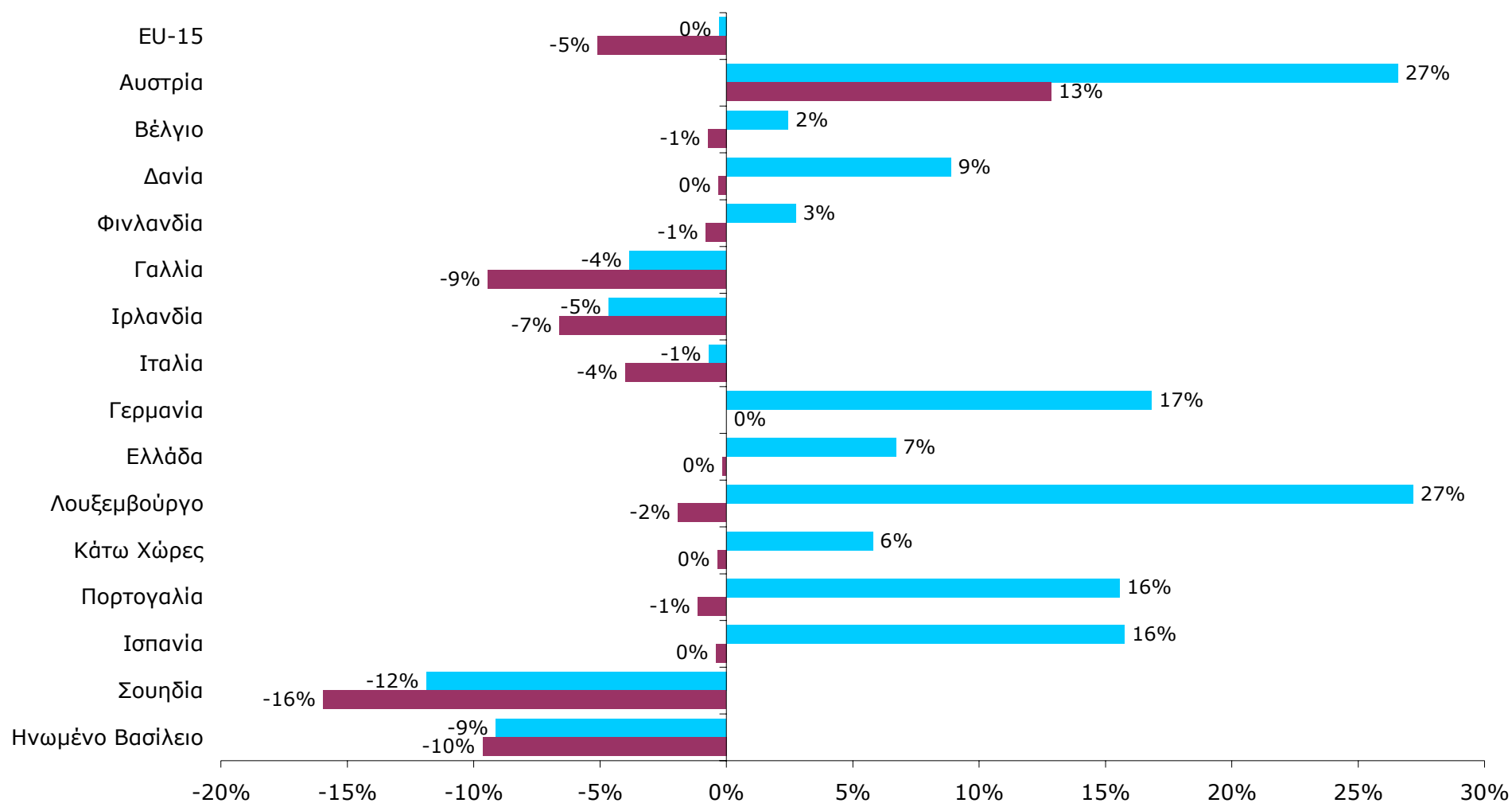
Οι συνολικές εκπομπές με βάση τις ήδη υφιστάμενες εγχώριες πολιτικές και μέτρα στα υπόλοιπα 12 κράτη μέλη αναμένεται να αυξηθούν μετά το 2007, αλλά κατά την περίοδο δέσμευσης θα εξακολουθήσουν να είναι περίπου 29,8% χαμηλότερες από το επίπεδο του έτους αναφοράς. Η Σλοβενία είναι το μόνο από τα κράτη μέλη της EE-12 που προτίθεται να επενδύσει στους μηχανισμούς Κιότο. Η Σλοβενία, η Τσεχική Δημοκρατία και η Πολωνία προτίθενται να λάβουν υπόψη τις καταβόθρες ανθρακούχων εκπομπών.

3.1.3. EE-27

Προβλέπεται ότι την περίοδο δέσμευσης οι συνολικές εκπομπές GHG στην EE-27 θα είναι περίπου 12,8% χαμηλότερες των αντιστοίχων επιπέδων του έτους αναφοράς. Η εν λόγω πρόβλεψη βασίζεται στον συνδυασμό των εκτιμήσεων των κρατών μελών που λαμβάνουν υπόψη όλες τις ήδη υφιστάμενες εγχώριες πολιτικές και μέτρα, συμπεριλαμβανομένου του αντικτύπου του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων της ΕΕ στις εγχώριες εκπομπές. Εφόσον συνυπολογιστούν η απόκτηση πιστωτικών μορίων από τις κυβερνήσεις με αξιοποίηση των μηχανισμών Κιότο και οι καταβόθρες ανθρακούχων εκπομπών, προβλέπεται μείωση κατά 15,0%, η οποία θα μπορούσε να φθάσει το 16,5%, εάν εφαρμοστούν έγκαιρα και αποδώσουν τα αναμενόμενα οι συμπληρωματικές πολιτικές και μέτρα.

Οι ανωτέρω προβλέψεις για τις εκπομπές πρέπει να εξεταστούν συνεκτιμώντας τις πραγματικές μειώσεις των εκπομπών που επιτεύχθηκαν την περίοδο 1990 - 2007 και ανήλθαν σε 9% για την EE-27 και σε 4% για την EE-15. Κατά συνέπεια, πρέπει μελλοντικά να ενταθούν σημαντικά οι προσπάθειες σε όλη την ΕΕ προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος μείωσης κατά 20% ή 30% έως το 2020.

Σχήμα 5: Σχετικά χάσματα (υπέρβαση ή υστέρηση) μεταξύ των προβλέψεων για τις εκπομπές GHG σε τομείς μη υπαγόμενους στο ΣΕΔΕ κατά την περίοδο δέσμευσης και των αντιστοίχων στόχων 2008-2012 με βάση τις «υφιστάμενες» και τις «συμπληρωματικές» εγχώριες πολιτικές και μέτρα, τη αξιοποίηση μηχανισμών Κιότο και καταβοθρών ανθρακούχων εκπομπών (ως προς τις εκπομπές του έτους αναφοράς).

Ποσοστιαίες μονάδες υπέρβασης (-) ή υστέρησης (+) (μερίδιο εκπομπών έτους αναφοράς)

- Χάσμα μεταξύ των προβλέψεων (με τα υφιστάμενα μέτρα) και του στόχου Κιότο, μόνο σε τομείς μη υπαγόμενους στο ΣΕΔΕ
- Χάσμα μεταξύ των προβλέψεων (συμπεριλαμβανομένων των συμπληρωματικών μέτρων, των καταβοθρών ανθρακούχων εκπομπών, των μηχανισμών)

Πηγή: ΕΟΠ

3.2. Η εφαρμογή του ευρωπαϊκού προγράμματος για την αλλαγή του κλίματος (ECCP-ΕΠΑΚ)

Μετά από αξιολόγηση των πολιτικών και των μέτρων που έχουν λάβει τα κράτη μέλη, εντοπίστηκαν στην ΕΕ-27 οκτώ Κοινές και Συντονισμένες Πολιτικές και Μέτρα (CCPM) που αναμένεται να εξασφαλίσουν σημαντική μείωση των εκπομπών GHG στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Συγκαταλέγονται εν προκειμένω τα ακόλουθα: η οδηγία σχετικά με το ΣΕΔΕ της ΕΕ· στον τομέα της παροχής ενέργειας, η οδηγία για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΗΕ-ΑΠΕ) (που σχετίζεται με την προαγωγή της ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές)· στον τομέα των μεταφορών, τα καίριας σημασίας ζητήματα της ποιότητας των καυσίμων και της μείωσης των εκπομπών CO₂ από τα αυτοκίνητα· στον τομέα της ενεργειακής ζήτησης, σημαντικές είναι οι οδηγίες σχετικά με τις ενεργειακές επιδόσεις των κτηρίων, την φορολογία της ενέργειας και την προαγωγή της συμπαραγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας (ΣΗΘ)· τέλος, για την εξοικονόμηση εκπομπών GHG σημαντική αναμένεται να είναι η συμβολή των ευέλικτων μηχανισμών κατά το Πρωτόκολλο του Κιότο.

Εκτός των προαναφερόμενων οκτώ καθοριστικής σημασίας πολιτικών και μέτρων, έχουν καθορισθεί και άλλες πέντε CCPM που προβλέπεται επίσης να εξασφαλίσουν σημαντική εξοικονόμηση ανά την ΕΕ (από 4 έως 7 εκατομ. τόνους ισοδυνάμου CO₂ ανά πολιτική). Οι εν λόγω πέντε πολιτικές είναι η οδηγία για τους χώρους υγειονομικής ταφής αποβλήτων, οι απαιτήσεις σχετικά με την αποδοτικότητα των νέων λεβήτων ζεστού νερού, η οδηγία για την ολοκληρωμένη πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης (IPPC), η οδηγία για τη επισήμανση των συσκευών και το πρόγραμμα Motor Challenge (η πρόκληση των κινητήρων), που αποσκοπούν στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των βιομηχανικών ηλεκτρικών κινητήρων.

Οι μεγαλύτερες εξοικονομήσεις έως το 2010 αναμένονται από το ΣΕΔΕ της ΕΕ και τις οδηγίες για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Τα κράτη μέλη αναμένουν επίσης μεγάλες εξοικονομήσεις από την εσωτερική αγορά ενέργειας, ενώ σημαντικές εξοικονομήσεις αναμένονται εξάλλου και από την εφαρμογή της οδηγίας σχετικά με τις ενεργειακές επιδόσεις των κτηρίων και την αξιοποίηση των ευέλικτων μηχανισμών κατά το Πρωτόκολλο του Κιότο.

Οι οκτώ κορυφαίες πολιτικές καταλαμβάνουν το 92% των συνολικών εξοικονομήσεων που αποδίδονται στις CCPM στην ΕΕ-27. Αυτό υπογραμμίζει τη σημασία των ως άνω καθοριστικής σημασίας πολιτικών σε ό,τι αφορά τη διευκόλυνση των κρατών μελών, ώστε να ανταποκριθούν στις δεσμεύσεις που έχουν αναλάβει για τη μείωση των εκπομπών.

Πρόσφατες εξελίξεις

Στη δέσμη μέτρων περί κλίματος και ενέργειας που συμφωνήθηκε τον Δεκέμβριο του 2008 περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

- (1) **Βελτιωμένο ΣΕΔΕ της ΕΕ:** οδηγία 2009/29/EK για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/87/EK με στόχο τη βελτίωση και την επέκταση του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου της Κοινότητας⁹.
- (2) **Επιμερισμός των προσπαθειών μείωσης των εκπομπών από κλάδους που δεν υπάγονται στο ΣΕΔΕ ΤΗΣ ΕΕ:** απόφαση αριθ. 406/2009/EK περί των προσπαθειών των κρατών μελών να μειώσουν τις οικείες εκπομπές αερίων θερμοκηπίου, ώστε να τηρηθούν οι δεσμεύσεις της Κοινότητας για μείωση των

εκπομπών αυτών μέχρι το 2020¹⁰, στην οποία καθορίζονται εθνικές δεσμεύσεις σχετικά με τις εκπομπές GHG πέραν του πεδίου εφαρμογής του ΣΕΔΕ της ΕΕ.

- (3) **Δεσμευτικοί στόχοι για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας :** οδηγία 2009/28/EK σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές¹¹, με την οποία καθορίζονται νομικώς δεσμευτικοί στόχοι για κάθε κράτος μέλος ώστε να επιτευχθεί ο στόχος της ΕΕ να ανέλθει σε 20% το μερίδιο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην τελική κατανάλωση ενέργειας στην ΕΕ έως το 2020.
- (4) **Δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα:** οδηγία 2009/31/EK σχετικά με την αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα σε γεωλογικούς σχηματισμούς¹².
- (5) **CO₂ και αυτοκίνητα:** κανονισμός 443/2009 σχετικά με τα πρότυπα επιδόσεων για τις εκπομπές από τα καινούργια επιβατικά αυτοκίνητα, στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης προσέγγισης της Κοινότητας για τη μείωση των εκπομπών CO₂ από ελαφρά οχήματα¹³. Ο κανονισμός αυτός θα εξασφαλίσει ότι οι εκπομπές από τον στόλο καινούργιων αυτοκινήτων θα μειωθούν κατά μέσον όρο σε 130g CO₂/km έως το 2015.
- (6) **Καύσιμα για τις μεταφορές:** με την οδηγία 2009/30/EK για την ποιότητα των καυσίμων¹⁴ επιβάλλεται η υποχρέωση στους προμηθευτές καυσίμων να μειώσουν τις εκπομπές θερμοκηπικών αερίων από όλη την αλυσίδα παραγωγής καυσίμων κατά ποσοστό 6% μέχρι το 2020.

Οι λοιπές σημαντικές εξελίξεις αφορούν τα ακόλουθα:

- (7) **Αερομεταφορές:** οδηγία 2008/101/EK ώστε να ενταχθούν οι αεροπορικές δραστηριότητες στο σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Κοινότητας¹⁵.
- (8) **Οδικές μεταφορές:** οδηγία 2009/33/EK σχετικά με την προώθηση καθαρών και ενεργειακά αποδοτικών οχημάτων οδικών μεταφορών¹⁶.

3.3. Εφαρμογή του συστήματος εμπορίας εκπομπών της ΕΕ (ΣΕΔΕ της ΕΕ)

Το 2008 η συνολική ποσότητα των εξακριβωμένων εκπομπών από τις εγκαταστάσεις που υπάγονται στο ΣΕΔΕ της ΕΕ στην ΕΕ-27 ανήλθε σε 2,11 δισεκατομμύρια τόνους CO₂¹⁷, ήταν δηλαδή κατά 3% μικρότερη από το 2007. Η πτώση των εκπομπών οφείλεται, πέραν της οικονομικής ύφεσης που ήταν έντονα αισθητή στους τομείς που καλύπτονται από το ΣΕΔΕ της ΕΕ, και στα μέτρα περιορισμού των εκπομπών που λήφθηκαν για τις εγκαταστάσεις ως αντίδραση στις σταθερές τιμές διοξειδίου του άνθρακα που επικρατούσαν το μεγαλύτερο διάστημα του 2008 προτού εκδηλωθεί η ύφεση. Στο σχήμα 6 εμφανίζεται το μερίδιο των εκπομπών του ΣΕΔΕ της ΕΕ στο σύνολο των εκπομπών GHG της ΕΕ.

3.3.1. Πρώτη περίοδος εμπορίας (2005 - 2007)

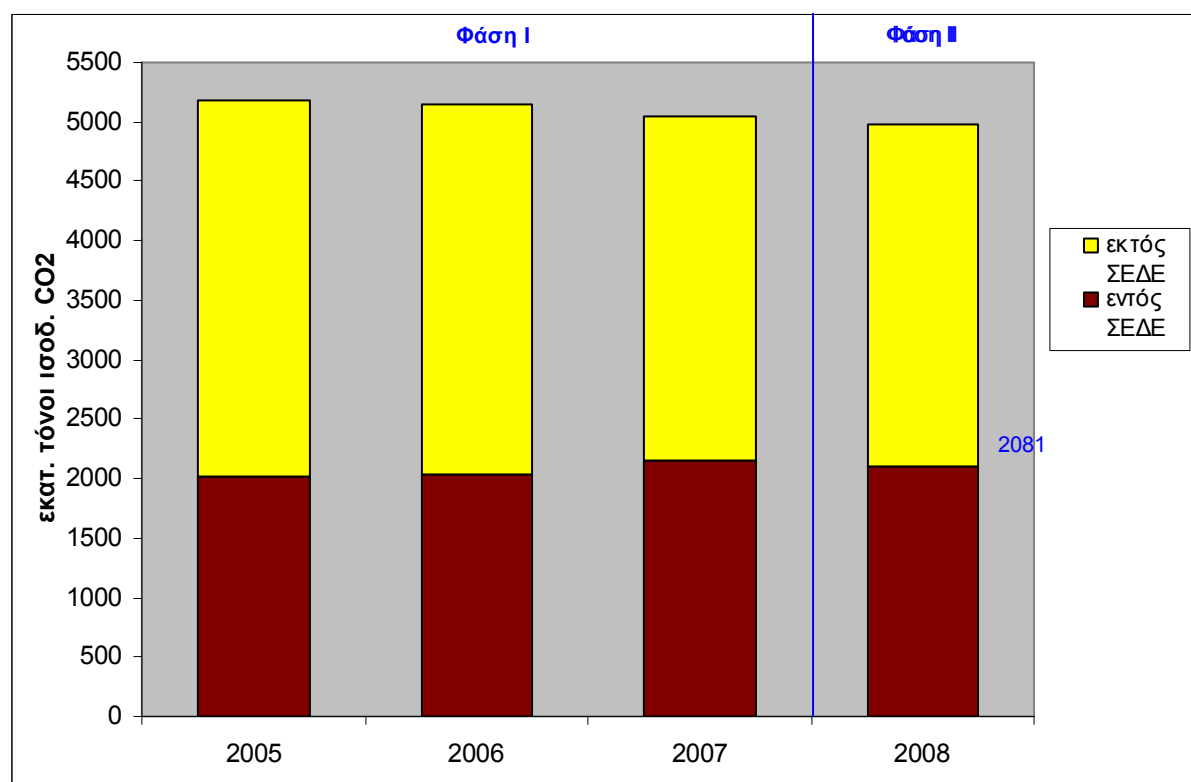
Στην πρώτη περίοδο εμπορίας συμμετείχαν κατά μέσο όρο 10.559 εγκαταστάσεις. Στις εν λόγω εγκαταστάσεις είχαν κατανεμηθεί δικαιώματα εκπομπής 2.107 εκατ. τόνων διοξειδίου του άνθρακα ετησίως και οι εκπομπές ήταν κατά μέσο όρο 2%¹⁸ χαμηλότερες (2.071 εκατ. τόνοι διοξειδίου του άνθρακος ετησίως). Το μερίδιο του ΣΕΔΕ της ΕΕ το 2007 ανήλθε περίπου στο 43% των συνολικών εκπομπών θερμοκηπικών αερίων στην ΕΕ-27. Σχεδόν δύο

τρίτα όλων των εγκαταστάσεων ταξινομήθηκαν ως εγκαταστάσεις καύσης¹⁹ και ήταν υπεύθυνες για περισσότερο από το 70% των συνολικών εκπομπών.

3.3.2. Δεύτερη περίοδος εμπορίας (2008 - 2012)

Το ανώτατο όριο δικαιωμάτων εκπομπής για την Ευρωπαϊκή Ένωση την περίοδο 2008 - 2012 είναι 2,081 δισεκατομμύρια ετησίως, ήτοι 10,5% λιγότερο από τις αρχικώς προταθείσες ποσότητες στα εθνικά σχέδια κατανομής δικαιωμάτων εκπομπής που είχαν υποβάλει τα κράτη μέλη. Το 2008 συμμετείχαν στο σύστημα 10.680 εγκαταστάσεις και οι εξακριβωθείσες εκπομπές τους υπερέβησαν κατά 9% τα δικαιώματα που τους είχαν κατανεμηθεί.

Σχήμα 6: Συνολικές εκπομπές GHG στην ΕΕ-27 διαχωρισμένες σε τομείς που υπάγονται στο ΣΕΔΕ της ΕΕ και σε τομείς που δεν υπάγονται στο ΣΕΔΕ της ΕΕ

Σημείωση: Πρόκειται για προκαταρκτική εκτίμηση. Έχουν συμπεριληφθεί οι προκαταρκτικές εκτιμήσεις των συνολικών εκπομπών GHG το 2008.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

3.3.3. Αξιοποίηση της κοινής εφαρμογής (JI) και του μηχανισμού καθαρής ανάπτυξης (CDM) εκ μέρους των φορέων εκμετάλλευσης

Στο πλαίσιο της δεύτερης δέσμης εθνικών σχεδίων κατανομής (NAP), κάθε κράτος μέλος καθόρισε μέγιστο όριο για την αξιοποίηση εκ μέρους των φορέων εκμετάλλευσης των πιστωτικών μορίων βάσει συγκεκριμένων έργων (κοινή εφαρμογή (JI) και μηχανισμός καθαρής ανάπτυξης (CD)). Συνολικά, κατά την δεύτερη περίοδο εμπορίας επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται ετησίως από τις υπαγόμενες στο ΣΕΔΕ της ΕΕ εγκαταστάσεις όλων των κρατών μελών περίπου 278 εκατ. CER (μόρια πιστοποιημένης μείωσης εκπομπών) ή ERU (μονάδες μείωσης των εκπομπών). Αυτή η ποσότητα αντιστοιχεί περίπου στο 13,4% του εγκεκριμένου ανώτατου ορίου κατά τη δεύτερη περίοδο εμπορίας. Το 2008, οι φορείς

εκμετάλλευσης αξιοποίησαν 81,7 εκατομ. CER ή ERU, ποσότητα που αντιστοιχεί στο 3,9% των επιστροφών δικαιωμάτων εκπομπής. Μετά το 2013 θα αναθεωρηθούν οι κανόνες για την αξιοποίηση πιστωτικών μορίων JI και CDM, όπως ορίζεται στην οδηγία για το αναθεωρημένο ΣΕΔΕ της ΕΕ²⁰.

3.4. Προβλεπόμενη αξιοποίηση των μηχανισμών Κιότο εκ μέρους των κυβερνήσεων

Δέκα κράτη μέλη της ΕΕ-15, καθώς και η Ουγγαρία και η Σλοβενία αποφάσισαν να αξιοποιήσουν τους μηχανισμούς Κιότο για να επιτύχουν τους στόχους τους Κιότο. Τα εν λόγω κράτη μέλη της ΕΕ-15 θα μπορούν να αποκτούν ετησίως 93,1 εκατομ. τόνους ισοδυνάμου CO₂ την πρώτη περίοδο δεσμεύσεων βάσει του Πρωτοκόλλου του Κιότο. Η ποσότητα αυτή αντιπροσωπεύει περίπου το 2,2% του στόχου Κιότο για την ΕΕ-15, ήτοι μείωση 8% (βλ. πίνακα 12 του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής).

Τα εν λόγω δέκα κράτη μέλη μαζί αποφάσισαν να επενδύσουν περίπου 3 δισεκατ. ευρώ για την αγορά μονάδων μέσω της κοινής εφαρμογής, του μηχανισμού καθαρής ανάπτυξης και του διεθνούς εμπορίου εκπομπών. Η Αυστρία, οι Κάτω Χώρες, η Ισπανία, το Λουξεμβούργο και η Πορτογαλία διέθεσαν εν προκειμένω τους υψηλότερους προϋπολογισμούς (αντιστοίχως, 531 εκατομμύρια ευρώ, 506 εκατομμύρια ευρώ, 409 εκατομμύρια ευρώ, 330 εκατομμύρια ευρώ και 305 εκατομμύρια ευρώ για την πενταετή περίοδο δέσμευσης). Στη Σλοβενία έχει προβλεφθεί σχετικός προϋπολογισμός ύψους 80 εκατομμυρίων ευρώ. Η Ουγγαρία σχεδιάζει να συμμετέχει στο διεθνές εμπόριο δικαιωμάτων εκπομπής.

3.5. Προβλεπόμενη αξιοποίηση των καταβοθρών ανθρακούχων εκπομπών

Πέραν των πολιτικών και των μέτρων που εστιάζονται σε διάφορες πηγές εκπομπών GHG, τα κράτη μέλη μπορούν να αξιοποιούν τις καταβόθρες ανθρακούχων εκπομπών (βλ. πίνακα 13 του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής). Από τις πληροφορίες που διαβιβάστηκαν έως τώρα προκύπτει ότι η συνολική καθαρή ποσότητα που θα δεσμευθεί χάρη σε δραστηριότητες δάσωσης και αναδάσωσης βάσει του άρθρου 3 παράγραφος 3 του Πρωτοκόλλου του Κιότο κατά την περίοδο ανάληψης δεσμεύσεων θα ανέρχεται στην ΕΕ-15 σε περίπου 8,2 εκατομ. τόνοι CO₂ ετησίως. Επιπλέον, οι δραστηριότητες κατά το άρθρο 3 παράγραφος 4 προβλέπεται να συμβάλουν στην απορρόφηση 25,6 εκατομ. τόνων CO₂ ετησίως κατά την περίοδο δέσμευσης στην ΕΕ-15, ενώ η Τσεχική Δημοκρατία, η Πολωνία και η Σλοβενία αναμένουν να απορροφηθούν 5,5 εκατομ. τόνοι CO₂ ετησίως κατά την περίοδο δέσμευσης. Στα εν λόγω αριθμητικά δεδομένα λαμβάνονται υπόψη τα μέγιστα δικαιώματα εκπομπής λόγω διαχείρισης των δασών, δίχως να συνυπολογίζεται η Ισπανία για την οποία δεν υπάρχουν αναλυτικά δεδομένα. Προβλέπεται ότι, μαζί με τη συγκεντρωτικά δεδομένα της Ισπανίας, όλες οι δραστηριότητες βάσει του άρθρου 3 παράγραφοι 3 και 4 θα περιορίσουν τις εκπομπές στα κράτη μέλη της ΕΕ-15 κατά 42,4 εκατομ. τόνους CO₂ ανά έτος της περιόδου δέσμευσης, ποσότητα που αντιστοιχεί σε σχεδόν 12,4% της δέσμευσης εκ μέρους της ΕΕ-15 για ετήσια μείωση των εκπομπών κατά 341 εκατομ. τόνους CO₂ καθόλη την περίοδο δέσμευσης σε σύγκριση με το έτος αναφοράς.

4. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΙΣ ΥΠΟΨΗΦΙΕΣ ΓΙΑ ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΗΝ ΕΕ ΧΩΡΕΣ

Το 2007 οι εκπομπές GHG της **Κροατίας** αυξήθηκαν κατά 3% ως προς το 1990 και κατά 5,3% ως προς το 2006. Οι εκπομπές GHG της Κροατίας το 2007 ήταν 32,4 εκατομ. τόνοι ισοδυνάμου CO₂, ήτοι 10% χαμηλότερες από τις εκπομπές του έτους αναφοράς. Προβλέπεται ότι, με βάση τα υφιστάμενα μέσα και τις καταβόθρες ανθρακούχων εκπομπών, η Κροατία θα

υπερβεί ελαφρώς τον στόχο της Κιότο, αλλά θα εκπληρώσει και μάλιστα θα υπερκαλύψει τον στόχο με την εφαρμογή των προγραμματισμένων (συμπληρωματικών) μέτρων.

Οι εκπομπές GHG της **Τουρκίας** το 2007 ήταν 373 εκατομ. τόνοι ισοδυνάμου CO₂, δηλαδή αυξήθηκαν κατά 119% ως προς το 1990, που ανέρχονταν σε 170 εκατομ. τόνους ισοδυνάμου CO₂, και κατά 12% ως προς το 2006.

Τον Ιανουάριο του 2009 η **Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας** διαβίβασε στη γραμματεία της UNFCCC (Σύμβαση-Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την αλλαγή του κλίματος) τη δεύτερη εθνική κοινοποίηση του καταλόγου των εκπομπών GHG την περίοδο 1990-2002. Μεταξύ 1990 και 2002 οι συνολικές εκπομπές GHG μειώθηκαν κατά περίπου 10%.

Για περισσότερες πληροφορίες ανατρέξτε στο τμήμα 2 του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής.